

**Wyrok z dnia 22 czerwca 1994 r.
II URN 15/94**

Okres nauki w szkole wyższej za granicą, uwzględnia się przy ustalaniu prawa do renty lub emerytury jako okres nieskładkowy w rozumieniu art. 4 ust. 1 pkt 10 ustawy z dnia 17 października 1991 r. o rewaloryzacji emerytur i rent, o zasadach ustalania emerytur i rent oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz. U. Nr 104, poz. 450 ze zm.).

Przewodniczący SSN: Stefania Szymańska, Sędziowie SN: Teresa Romer, Maria Tyszel (sprawozdawca),

Sąd Najwyższy, przy udziale prokuratora Iwony Kaszczyszyn, po rozpoznaniu w dniu 22 czerwca 1994 r. sprawy z wniosku Izabelli C. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w W. o wysokość emerytury, na skutek rewizji nadzwyczajnej Ministra Sprawiedliwości [...] od wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 21 kwietnia 1993 r., [...],

u c h y l i ł zaskarżony wyrok oraz poprzedzający go wyrok Sądu Wojewódzkiego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Warszawie z dnia 7 grudnia 1992 r., [...] i z m i e n i ł decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w W. z dnia 17 września 1992 r., [...] w ten sposób, że okres studiów wnioskodawczyni od 1952 r. do 20 czerwca 1957 r. uznał za okres nieskładkowy.

U z a s a d n i e n i e

Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w W. decyzją z dnia 17 września 1992 r., odmówił Izabelli C. wliczenia do okresu pracy, od którego zależy wysokość emerytury, okresu nauki w szkole wyższej w latach 1952 - 1957 w Moskiewskim Instytucie Samochodowym. W uzasadnieniu decyzji organ rentowy podał, że zgodnie z przepisami ustawy z dnia 17 października 1991 r. o rewaloryzacji emerytur i rent (Dz. U. Nr 104, poz. 450 ze zm.) do stażu pracy można doliczyć okres studiów odbytych w uczelniach znajdujących się na terenach nie wchodzących w skład Państwa Polskiego tylko wówczas, jeżeli osoby, które odbyły te studia, wróciły do Polski jako repatrianci. W odwołaniu od powyższej decyzji wnioskodawczyni wносиła o zaliczenie powyższego okresu do stażu pracy podnosząc, że jej dyplom ukończenia studiów w Moskwie został uznany przez władze polskie w 1968 r., od 1965 r. posiada obywatelstwo polskie, a od 1959 r. pracuje na terenie Polski.

Sąd Wojewódzki-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Warszawie wyrokiem z dnia 7 grudnia 1992 r. oddalił odwołanie wnioskodawczyni. W motywach wyroku Sąd wywiódł, że z mocy art. 45 ust. 2 ustawy z dnia 17 października 1991 r. o rewaloryzacji emerytur i rent stosuje się nadal przepisy art. 1 i art. 9 ustawy z dnia 14 grudnia 1982 r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin (Dz. U. Nr 40, poz. 267 ze zm.) i zasady w nich zawarte stosuje się także do oceny okresu studiów jako okresu nieskładkowego określonego ustawą z dnia 17 października 1991 r. Przy zastosowaniu

tych zasad okres nauki w szkole wyższej w Moskwie jako uczelni zagranicznej, nie podlega zaliczeniu do stażu pracy, od którego zależy wysokość emerytury. Rewizję od powyższego wyroku oddalił Sąd Apelacyjny-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Warszawie wyrokiem z dnia 21 kwietnia 1993 r., podzielając stanowisko zajęte przez Sąd Wojewódzki. W szczególności Sąd Apelacyjny

uznał, że skoro zgodnie z art. 1 ustawy z dnia 14 grudnia 1982 r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin (Dz. U. Nr 40, poz. 267 ze zm.) świadczenia na warunkach i wysokości określonych w ustawie przysługują z tytułu zatrudnienia na obszarze Państwa Polskiego, to okres nauki w szkole wyższej, jako okres zaliczalny, jest objęty takim samym rygiorem. Wobec tego określający okresy nieskładkowe przepis art. 4 pkt 10 ustawy z dnia 17 października 1991 r. odnosi się tylko do osób, które pobierały naukę w szkole wyższej na obszarze Państwa Polskiego, chyba że zostały one skierowane przez władze polskie na naukę w szkole wyższej za granicą. Również okres zatrudnienia za granicą osób, które w czasie tego zatrudnienia nie były obywatelami polskimi jest, z mocy art. 2 ust. 2 lit. e ustawy z dnia 17 października 1991 r., okresem zatrudnienia w rozumieniu tego przepisu wyłącznie do repatriantów. W rewizji nadzwyczajnej od tego wyroku Minister Sprawiedliwości zarzucając rażące naruszenie prawa, a w szczególności art. 4 ust. 1 pkt 10 ustawy z dnia 17 października 1991 r. o rewaloryzacji emerytur i rent, o zasadach ustalania emerytur i rent oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz. U. Nr 104, poz. 450 ze zm.) wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku oraz poprzedzającego go wyroku Sądu Wojewódzkiego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Warszawie z dnia 7 grudnia 1992 r. [...] i orzeczenie co do istoty sprawy w ten sposób, że 5-letni okres nauki w szkole wyższej odbytej przez wnioskodawczynię w latach 1952-1957 jest okresem nieskładkowym. Minister Sprawiedliwości zarzucił ponadto, że zaskarżony wyrok w sposób rażący narusza również interes Rzeczypospolitej Polskiej.

Rozpoznając sprawę Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Słuszny jest zarzut podniesiony w rewizji nadzwyczajnej, że zaskarżony wyrok został wydany z rażącym naruszeniem prawa, w szczególności art. 4 pkt 10 ustawy z dnia 17 października 1991 r. o rewaloryzacji emerytur i rent, o zasadach ustalania emerytur i rent oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz. U. Nr 104, poz. 450 ze zm.) zwanej dalej ustawą o rewaloryzacji.

Jest poza sporem, że wnioskodawczyni podczas odbywania studiów w Moskwie nie była obywatelką polską i nie przybyła do Polski jako repatriantka. W okresie od 1952 r. do 1957 r. odbywała studia wyższe w Moskiewskim Instytucie Samochodowym i ukończyła je uzyskując dyplom. Od 1958 r. do 1990 r. była zatrudniona w Polsce uzyskując z tytułu tej pracy prawo do emerytury. Do akt rentowych dołączone zostało zaświadczenie Ministra Oświaty i Szkolnictwa Wyższego z dnia 11 listopada 1968 r. stwierdzające, że w związku z uzyskaniem w dniu 20 czerwca 1957 r. dyplomu ukończenia studiów wyższych w ZSRR wnioskodawczyni posiada uprawnienia wynikające z ukończenia studiów wyższych oraz prawo używania tytułu magister inżynier mechanik.

W podobnych sprawach rozpoznawanych przez Sąd Najwyższy, w wyrokach z dnia 6

czerwca 1994 r., II UR 1/94, oraz z dnia 4 kwietnia 1994 r., II URN 7/94 uznano, że okres nauki w szkole wyższej za granicą uwzględnia się, przy ustaleniu prawa do świadczenia i ich wysokości, jako okres nieskładkowy w rozumieniu art. 4 ust. 1 pkt 10 ustawy o rewaloryzacji, jeżeli uzyskany dyplom i tytuł zawodowy zostały w Polsce nostryfikowane.

Stosownie do uregulowania zawartego w rozporządzeniu Ministra Oświaty i Zdrowia z dnia 10 maja 1950 r. w sprawie uznawania studiów wyższych odbywanych w ZSRR (Dz. U. Nr 25, poz. 227), obowiązującego do 1975 roku, ukończenie szkoły wyższej w ZSRR, po 1 października 1917 r., było równoważne z ukończeniem odpowiedniej szkoły wyższej w Polsce.

Rozporządzenie to zastąpione zostało porozumieniem z dnia 10 maja 1974 r. między Rządem Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej a Rządem Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich o równoważności dokumentów o wykształceniu, stopniach i tytułach naukowych wydawanych w Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej i Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich (Dz. U. z 1975 r., Nr 4, poz. 15) zawierającym podobne uregulowanie.

Również obecnie obowiązujące rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 10 grudnia 1991 r. w sprawie zasad nostryfikacji dyplomów i tytułów zawodowych uzyskanych za granicą (Dz. U. Nr 16, poz. 64) przewiduje uznawanie dyplomów uczelni zagranicznych za równorzędne z dyplomami uzyskanymi na uczelniach krajowych.

Możliwość uznania za równoważny dyplomu i tytułu zawodowego uzyskanego za granicą z dyplomem i tytułem zawodowym uzyskanym na uczelniach polskich nie jest zastrzeżona wyłącznie dla obywateli polskich. Takie uznanie dyplomu zagranicznego zrównuje w uprawnieniach absolwentów uczelni polskich i zagranicznych.

Przedłożone przez wnioskodawczynię, w postępowaniu rentowym zaświadczenie Ministra Oświaty i Szkolnictwa Wyższego z dnia 11 listopada 1968 r. tj. zaświadczenie wydane przez centralny organ administracji państwowej w granicach jego kompetencji, stanowi nostryfikację dyplomu czyli uznanie go za równoważny z dyplomem wydanym przez analogiczną polską uczelnię wyższą. Ponieważ wskazane wyżej przepisy dotyczące nostryfikacji dyplomów nie przewidywały ani też nie przewidują ograniczenia ich stosowania do obywateli polskich, zarówno zarzuty rewizji nadzwyczajnej, jak również jej wniosek Sąd Najwyższy uznał za w pełni uzasadnione.

Sąd Najwyższy podziela również pogląd wyrażony w uzasadnieniu rewizji nadzwyczajnej, że zaskarżony wyrok rażąco narusza także interes Rzeczypospolitej Polskiej, bowiem nieprawidłowe obliczenie świadczeń należnych osobom uprawnionym i wypłacenie ich w zaniżonej wysokości narusza konstytucyjną zasadę Państwa prawnego oraz wielokrotnie powoływaną przez Sąd Najwyższy zasadę zaufania obywateli do Państwa i jego organów oraz do organów wymiaru sprawiedliwości.

Mając powyższe na uwadze Sąd Najwyższy uwzględnił rewizję nadzwyczajną w całej rozciągłości i z mocy powołanych przepisów oraz art. 422 § 1 i 421 § 2 k.p.c. orzekł jak w sentencji wyroku.

=====